

Lönneberga sockens utveckling under 100 år

1920-1930

1920-talet började med att kvinnorna fick rösträtt 1921, en reform som man inte kan förstå varför den hade införts tidigare.

Den 3 maj 1989 hade Sixten Thörne en vandring genom Silverdalen och berättade under denna om hur allting var där i början av 20-talet. *Vi gör ett sammandrag:*
Vid Åkerholm, snett till höger vid åkröken, låg ett garveri, vilket drevs av Oskar Nilssons far. Vi går efter gamla vägen fortfarande, det finns endast skog och åkrar på höger sida, på vänstra sidan går järnvägen.

Den första fastigheten vi träffar på är "Maskinolles". Huset finns fortfarande kvar. I huset fanns mjölkutskänkning och en hattaffär. Mjölken kom med första morgontåget från Bruzaholm, brukets gård i Norrsunda. Genom bruksägare Fredrik Esmarchs försorg hade denna service ordnats för brukets arbetare.

Huset intill beboddes av Konstan Svensson, en snickare på bruket. På andra våningen hyrde smeden Lagerdal. Granne till Konstan var "Tolvens" byggd av Leonard Karlsson i början av 1900-talet.

Där Järnväggsgatan nu går låg Knalleborg, ett café som en Palmer från Västervik byggt. Detta café övertogs senare av bröderna Larssons far Gustav Larsson, som i sin tur sålde det till Johan Andersson. Efter köpet fraktade han det på landsvägen cirka 700 meter och byggde om det till boningshus (Silverdalen 2:14).

Som granne till järnvägsanhalten Råsa låg Råsa kasern, en byggnad om 16 lägenheter på ett rum och kök. På tredje våningen fanns fem ungarlarum. I denna kasern kryllade det av barn. Gustav Larsson hade 14, Karl-Viktor Karlsson 12, Karl Tapper 8 och de övriga familjerna sammanlagt ett 20-tal. Ingen kan i dag göra sig en föreställning om hur de bodde.

Det fanns några hus längs vägen fram till kvarteret där Folkets Hus, skolan och Kooperativas affär låg.

Efter fortsatt vandring kom man fram till Betelkapellet, nästa större byggnad var huset som kallades "Knipa". Vid vägskälet till Faggemåla, snett till höger in på gården, fanns en affär ägd av Erik Ahlstrand. I källaren fanns en charkuteributik ägd av Rickard Hugo.

Falks charkuteributik fanns i den fastighet som senare inrymde tobakshandel men nu är riven. Platsen där fastigheten låg är nu parkeringsplats för Konsums kunder. På andra sidan om vägen fanns två fastigheter och sista fastigheten mot Lönneberga var Arneborg 1:1. Sedan var det bara skog fram till Ängahult via den så kallade spökbacken.

Fredrik Esmarch bjöd sina anställda och familjer till fest på Ekenäset varje midsommarafton.

Här slutar Sixten Thörnes berättelse

1921 flyttade Lönneberga Skytteförening sin dansbana från Lönneberga upp till Broarna. Namnet har kommit av att man dansade på bron över bäcken som går lite söder om Fjärsfall. Det var Johan-Erik i Bäckfall som upplät mark för den nya dansbanan och han fick mycket ovetta av de frireligiösa och av kyrkans folk för att han upplät mark för detta ändamål.

1925 bildades Lönneberga Mejeriförening och mejeriet i Silverdalen byggdes (bilden).

Föreningen hade som mest 125 medlemmar och den utgjorde en stor rationalisering av mjölkhanteringen.

Samma år bildades SLU, en ungdomsförening med en verksamhet som inte bara bestod av politik utan mycket annat såsom studieverksamhet, olika tävlingar,

rotfruktsgallring, slåtter, räfsning, mejning, upptagning och bindning. 1928 övertog SLU skytteföreningens dansbana vid Broarna och hade sedan fester där till i slutet av sextiotalet. 1926 bildades Idrottsföreningen Hebe genom sammanslagning av tre föreningar; Hällefors Arbetares Allmänna Idrottsklubb, Hällefors Bollklubb och Skidklubben. Den 25 maj fastställde Riksidrottsförbundet den nya föreningens namn till IF Hebe.

1928 bildades troligen Silverdalens Motorklubb. Klubben hade isracing som sin största verksamhet, bland duktiga lokala förare kan nämnas bröderna Helge och Ingvar Andersson. 1928-1929 byggde Sionförsamlingen eget hus i Silverdalen och i detta hyrde skolan lokal för småskoleeleverna, en av deltagarna i denna studiecirkel har gått första och andra klass där. Djursbo missionshus byggdes 1928 och det byggdes med hjälp av frivilliga gåvor. Missionshuset innehåller även bostad för vaktmästare.

I slutet av decenniet flyttar Kooperativas affär fram till den plats där Konsum ligger i dag (bilden).

Den privata Brukshandeln startade i Silverdalen och genom detta fick samhället ett centrum liknande det som finns i dag.

Erik Ahlstrand slutade med sin diversehandel i slutet av årtiondet och övergick till att enbart sälja fisk i samhället och vissa dagar ute i byarna.

Karl Nilsson i Hemmingsmåla körde honom runt i byarna med häst och flakvagn, en fin service att få fisken levererad hem. John Ryd startade lastbilsåkeri under 20-talets sista år.

